

De lege commissoria.

3. Idem A. Felici militi.

Qui ea lege praedium vendidit, ut nisi reliquum pretium intra certum tempus restitutum esse, ad se revertetur...

Qui elegit viam contractus, non potest reassumere viam penitentia & distractus. Bald.

4. Idem A. Juliano.

Commissoriae venditionis legem exercere non potest, qui post praestitutum pretii solvendi diem, non venditionem rei eligere, sed utrumque pretii petitionem sequi maluit.

De usuris.

5. Imp. GORDIANUS A. Longino.

Initio venditionis si factus es, ut is, cui vendidisti possessionem, pretii tardius exsolvi tibi usuras pensaret...

Si pactum non servetur.

6. Impp. CARUS, CARINUS & NUMERIANUS AAA. Rimulo.

Cum te fundum tuum certa rei contemplatione inter vos habita, exiguo pretio in alium tranquillum commemores, poterit tibi ea res non esse fraudi...

De pacto, ut intra certum tempus restitutum pretio sit res inempta.

7. Impp. DIOCLET. & MAXIM. AA. Musaeo.

Si te comparavit is, cujus meministi, & convenit, ut si intra certum tempus soluta fuerit data quantitas, sit res inempta...

De conventione servanda: de posteriore pacto.

8. Idem AA. & CC. Auxanoni.

Tempore contractus inter emptorem & venditorem habitam conventionem, integram servari, si ab ea posteriore pacto non recedat...

De pacto, Ne liceat novo domino rem humano juri eximere.

9. Imp. JUSTINIANUS A. Joanni P. P.

Si quis ita pacificatur in venditionis, vel alienationis contractu, ut novo domino mello modo liceat in loco vendito, vel alio modo sibi concessio, monumentum extruere...

TIT. LV.

SI SERVUS EXPORTANDUS VENEAT.

De manus iniectione.

1. Impp. SEVERUS & ANTONINUS AA. Petronia.

Legem venditionis exportata mancipia sub demeritione mancipii iniectione, libertatem ab emptore, vel qui successit in locum eius, antequam fides rumpatur, accipere possunt...

1. Ex traditio. 2. Pactum vel res ad venditorem revertatur, si fundum pretium non solvatur. Bald. 3. Fundum ita vendi, ut tradidi ea lege, ut eum precario a me possideres...

a fisco post manumissionem vindicantur, & in perpetuam servituti eam eadem lege veniunt, cum in his civitatibus converterantur...

Pacta conventionali debet quis esse contentus: nam legalis applicatur fisco. Bald.

2. Idem AA. Nediemo.

SI, ut manus iniectionem haberet, cavisti tibi: jure tuo uti potes. Quod si hoc omisit, & pœnam stipulatus es: homo quidem fisco commissus est...

De manumissione.

3. Imp. ALEXAND. A. Nonio.

Acilla, quae exportanda venit, nec exportata est, sed ab emptore in eadem civitate morante empta, & manumissa est...

Si quis a servis suis se venditum fuisse dicat.

4. Idem A. Papize.

MOveor, quod te a servis tuis dominum eorum venisse affirmas, sub ea lege, Ne in patria moreris, & ab eo, cui te emptor prior vendiderat, manumissum esse dicis...

De pacti interpretatione.

5. Idem A. Seraphiano.

Qui exportandus a domino de civitate sua venit, nec in urbe Roma morari debet. Qui autem de provincia certa, nec in Italia...

TIT. LVI.

SI MANCIPIUM ITA VENIERIT, NE PROSTITUATUR.

Vendita ne prostituatur, si contra sit, vadit ad venditorem nisi consenserit cum prostituta. Bald.

1. Imp. ALEXANDER A. Socrati.

Præfectus urbi amicus noster, eam que ita venit, ut si prostituta fuerit, abluenda potestas esset, ejus secundum constitutionem divi Hadriani id competit...

2. Idem A. Severo P. P.

Mulierem, quam ita venisse allegas, ne prostituatur, aut si prostituta fuerit, libera esse: per officium militare exhiberi apud Tribunal oportet...

3. Idem A. Aurelio.

Eam que ita venit, Ne corpore quaestiva faceret: nec in cauponâ sub specie ministrandi prostitui, ne fraus legi dicte fiat, oportet.

ut ex loco venditionis amoveret. Ea lege vendit Græci est in ἀποθήκη. Demosthenes in Timocratem: Elianus in epist. Dion. 44. id est. ἐξ ὧν τὸς ἀποθήκη. Ulpian. 88. quæ causa servi ex urbe in villam adlegatur a dominis...

Tit. LIX. De monopolis & conventu negotiatorum illicito &c.

TIT. LVIII.

SI MANCIPIUM ITA FUERIT ALIENATUM, UT MANUMITTATUR, VEL CONTRA.

De pacto, ut manumittatur.

1. Imp. ALEXAND. A. Patricensi.

SI Patroclus postquam te Hermie donationis causa dedit lege dicta, ut si quidem amicus continuis servisses...

2. Idem A. Eutychio liberto.

SI ea lege Cretes servum suum, sed naturalem filium venundedit, ut emptor eum manumitteret...

De manumissione inuiti.

3. Idem A. Fulgino.

SI Julia Saturnino puellam nomine Firmam, agentem tunc annos septem, hac lege vendidit, ut eam haberes annos viginti...

De mora.

4. Imp. GORDIANUS A. Jocunde.

SI is qui pretium pro re accepit, ut statuto tempore libertate donaret, moram repositis libertati præstitit...

5. Idem A. Martino.

Ea quidem mancipia quorum venditio eam legem accepit, ne libertatem non possunt. Neque enim conditio que personæ ejus coheret, immutari 17 facta ejus qui ea lege comparavit...

De pacto manumittendi non servato.

6. Impp. DIOCLET. & MAXIM. AA. & CC. Rufina.

SI puellam ea lege vendidisti, ut manumittatur, & si manumissa non esset, certum 22 atreæ præstaturam non servata fide...

1. l. 3. ff. de servis expor. adde 19. Edict. 17. & Cujac. l. 4. ff. 29. 2. Suetonius in Augusto c. 21. Barbarus creturus, aut perhiosius rebellans non graviore animum multatus est pœna...

TIT. LVIII.

DE EDILITIIS ACTIONIBUS.

1. Imp. ANTONINUS A. Decenno.

SI non simpliciter, sed consilio fraudis servum tibi nescienti fugitivum, vel alio modo vitiatum in quibus vendidit, isque silem fugitivus abest...

2. Imp. GORDIANUS A. Penthilio.

Cum proproas servum quem pridem comparasti, post anni tempus fugisse: qua ratione eo nomine cum venditore ejusdem congrui quæras...

3. Impp. DIOCLET. & MAXIM. AA. Motiano.

SI apud priorem dominum fugisse mancipium non doceatur: fuga post venditionem (interventens) ad damnem emptoris pertinet. Sin autem venditor non vitiosum...

4. Idem AA. Fallo.

SI prædium quis sub ea lege comparavit, ut si displicuerit, inemptum sit, id, utpote sub conditione venditum, rediit, & redhibitoriam actionem adversus venditorem competere, palam est.

In redhibitoria actione debet probare emptor servum fugitivum esse. Salic.

5. Impp. GRATIAN. VALENTIN. & THEOD. AAA. Nebridio P. V.

HABITO femel bonæ fidei contractu, mancipioque suscepto, & pretio soluto, ita demum repetendi pretii potestas est, qui mancipium comparavit...

TIT. LIX.

DE MONOPOLIIS ET CONVENTU NEGOTIATORUM ILLICITO, VEL ARTIFICIIUM, GOLABORUM, NECNON BALNEATORUM, PROHIBITIS, ET PACTIOIBUS ILLICITIS.

1. Imp. ZENO A. Constantino P. P.

JUVENIS, ne quis cujuscumque vestis, vel piscis, vel pedinam forte, aut echini, vel cujuslibet alterius ad victum, vel ad quemcumque usum pertinentis speciei, vel cujuslibet materiæ pro sua autoritate...

enim factum alienum: hinc ratio dubitandi supponitur in hac lege ex §. 3. Infr. de inat. stip. Ratio decedendi potest asseri in eo, Dominum esse. Incommodum est, si quis ac si proprium factum promittitur...

